

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego

Przedmiotowy System Oceniania jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych. Przedmiotowy System Oceniania (PSO) z Języka Polskiego jest również zgodny ze Statutem Gimnazjum Publicznego w Pruchniku.

SPIS TREŚCI:

1. Treści i umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego.
2. Sposoby oceniania poszczególnych umiejętności.
3. Kryteria oceniania osiągnięć uczniów w kl. I, II i III.
4. Sposób dostosowania wymagań edukacyjnych ze względu na opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
5. Kontrakty z uczniami poszczególnych nauczycieli języka polskiego.

1. Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego

– Czytanie różnych tekstów kultury ¹ (rozumianych jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego; w tym źródła historyczne)	Uczeń:
	– czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym
	– interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy
	– odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji
	– dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie
	– wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury (w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach normatywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach)
	– dostrzega środki wyrazu typowe dla tekstów literackich, tekstów publicystycznych i określa ich funkcje
	– odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe
	– dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny
– wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą)	
– dostrzega wartości wpisane w teksty kultury	

– Tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)

Uczeń:

– buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym w następujących formach:

kl. I	kl. II	kl. III
zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja, sprawozdanie - recenzja (książki, filmu, spektaklu), opowiadanie z dialogiem, charakterystyka, plan wydarzeń, streszczenie, list prywatny, opis dzieła sztuki – reprodukcji obrazu, opis postaci, opis krajobrazu, opis przedmiotu, opis przeżyć wewnętrznych.	rozprawka, charakterystyka porównawcza, opis sytuacji oraz wszystkie formy wypowiedzi utrwalane i wprowadzone w kl. I.	podanie, życiorys własny, CV, list oficjalny, list otwarty, przemówienie, pamiętnik, notatka, notka encyklopedyczna, oraz wszystkie formy wypowiedzi utrwalane i wprowadzone w kl. I i II; rozpoznaje wywiad i reportaż.

– posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych

– tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej

– zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym

– formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze

– analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury

– dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie

– wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi

– formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w

	tekstach kultury
– Mówienie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – formułuje następujące rodzaje wypowiedzi ustnych: <ul style="list-style-type: none"> – opowiadanie twórcze i odtwórcze – przemówienie – dba o spójność, poprawność językową i płynność wypowiedzi – stara się zainteresować sposobem mówienia
– Przestrzeganie zasad ortograficznych	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – pisze poprawnie pod względem ortograficznym (w tym dyktanda), stosując w praktyce poznane zasady ortograficzne – korzysta ze słownika ortograficznego
– Znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – czyta lektury obowiązkowe i uzupełniające – wykazuje się znajomością treści i zagadnień zawartych w lekturach – bierze czynny udział w omawianiu utworów
– Znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku i frazeologii	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje w praktyce wiedzę dotyczącą wybranych zagadnień z zakresu nauki o języku – wyjaśnia znaczenia wybranych związków frazeologicznych – stosuje w wypowiedziach wybrane związki frazeologiczne
– Recytacja	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wygłasza tekst (wiersz, fragment prozy) z pamięci – recytuje wyraźnie i wyraziście z zachowaniem zasad kultury żywego słowa
– Rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – tworzy ilustracje do utworów, odzwierciedlając informacje podane w tekstach – dba o estetykę i oryginalność wykonanych prac plastycznych – stosuje różne techniki plastyczne
– Wykonanie określonych projektów	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – realizuje samodzielnie lub w zespole projekt związany z określonym zagadnieniem – dba o estetykę i oryginalność realizowanego projektu – stosuje różnorodne techniki i technologie – prezentuje wykonany projekt
– Realizacja zadań w grupie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – realizuje w grupie określone zadanie

	– prezentuje efekt, rezultat pracy grupy
– Przygotowanie inscenizacji	Uczeń:
	– bierze udział w przygotowaniu scenicznych prezentacji (fragmentów) poznanych utworów – projektuje i wykonuje dekoracje, stroje, rekwizyty – wciela się w rolę, biorąc udział w przedstawieniu

2. Sposoby oceniania poszczególnych umiejętności

Umiejętności:	Sposób oceniania:
– czytanie różnych tekstów kultury	– omawianie, analiza przeczytanego tekstu na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia literackiego i kulturowego rozpisanego na poziomy wymagań) – samodzielna praca z tekstem w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)
– tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)	– kryteria oceny pisemnych form wypowiedzi (ćwiczeń redakcyjnych – domowych i klasowych)
– mówienie	– kryteria oceny wypowiedzi ustnych: – opowiadania twórczego i odtwórczego – przemówienia
– przestrzeganie zasad ortograficznych	– zasady oceniania dyktand
– znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających	Lektura obowiązkowa: – sprawdziany ze znajomości treści lektur (zadania punktowane według określonych kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen zapisana pod każdym sprawdzianem) Lektura uzupełniająca: – ocena za notatki przygotowane przez ucznia, w razie wątpliwości – dodatkowe pytania z treści lektury
– znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku, frazeologii	– omawianie, analiza zagadnień z zakresu nauki o języku na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia językowego rozpisanego

	na poziomy wymagań) – samodzielna analiza zagadnień z zakresu nauki o języku w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)
– recytacja	– kryteria oceny recytacji
– rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich	– kryteria oceny rysunkowych (plastycznych) konkretyzacji utworów
– realizacja określonych projektów	– kryteria oceny realizacji określonych projektów
– realizacja zadań w grupie	– kryteria oceny współpracy w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań
– przygotowanie inscenizacji	– kryteria oceny ustala każdorazowo nauczyciel (mając na uwadze przede wszystkim wkład pracy uczniów w przygotowanie przedstawienia) i podaje przed realizacją konkretnych inscenizacji

3. KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE I

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą (nie opanował podstawy programowej, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy). Ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając w logiczny sposób na podstawowe pytania dotyczące treści; rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny;
- potrafi wskazać głównego bohatera i najważniejsze wydarzenia w lekturze; podejmuje próby redagowania takich form wypowiedzi jak: list prywatny, opis, opowiadanie, charakterystyka, plan wydarzeń, zaproszenie.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone;
- zna i określa części zdania pojedynczego;
- potrafi wymienić części mowy;
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia rz-ż, ch-h, ó-u, wielka i mała litera);
- **ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.**

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu literackiego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, dźwiękonaśladownictwo, powtórzenie, wyliczenie, apostrofę i pytanie retoryczne;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: list prywatny, opis, charakterystykę, opowiadanie, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, dedykację, sprawozdanie.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze, złożone oraz równoważnik zdania;
- dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego;
- potrafi wymienić odmienne i nieodmienne części mowy;
- rozpoznaje w tekście części mowy: rzeczownik, czasownik (strony czasownika), przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, zaimek, spójnik;
- zna zasady odmiany i potrafi odmienić rzeczownik, czasownik, przymiotnik;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia rz-ż, ch-h, ó-u, mała i wielka litera).

DOBRY

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- określa temat utworu, wyodrębnia fazę akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony, odróżnia fikcję literacką od prawdy historycznej, świat fantastyczny od realistycznego;
- potrafi wskazać wartości uniwersalne omawianych dzieł, dokonywać uogólnień, wnioskować na podstawie przeczytanego tekstu;
- umie wskazać cechy gatunkowe: fraszki, bajki, przypowieści, noweli, tragedii, komedii;
- zna i analizuje środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię (animizację, personifikację), dźwiękonaśladownictwo, powtórzenie, wyliczenie, apostrofę, alegorię, pytanie retoryczne;
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, tekst główny, didaskalia, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, tekst główny i poboczny;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: list, opis, charakterystykę, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, sprawozdanie, notatkę, dedykację.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz równoważnik zdania;
- dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego;
- potrafi wymienić odmienne i nieodmienne części mowy;

- rozpoznaje w tekście części mowy: rzeczownik, czasownik (używa konstrukcji czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik, zaimek, wykrzyknik, partykuła;
- zna zasady odmiany i potrafi odmienić rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek; rozróżnia temat i końcówkę;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia rz-ż, ch-h, u-ó, miała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy, -by z czasownikami);
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych i gatunkowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, próbuje samodzielnie określać dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- analizuje język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, archaizm, frazeologizm;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: list, opis, charakterystykę, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, sprawozdanie, opis krajobrazu, notatkę, dedykację;
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzi: zdania i równoważniki zdań; zdania pojedyncze i złożone;
- dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania pojedynczego, rozpoznaje rodzaje podmiotu i orzeczenie;
- rozpoznaje w tekście wszystkie części mowy i zna zasady ich odmiany (także osobliwości w odmianie);
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia rz-ż, ó-u, ch-h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy, - by z czasownikami) i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową w 100 % lub wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem, bierze udział w konkursach szkolnych, pozaszkolnych czy przedmiotowych, odnosząc sukcesy.

KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE II

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą (nie opanował podstawy programowej, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy). Ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki;
- rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny;
- próbuje połączyć tytuł omówionego utworu literackiego z autorem;
- potrafi wskazać elementy świata przedstawionego w utworze literackim;
- redaguje takie formy wypowiedzi jak: list, opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, plan wydarzeń, zaproszenie, ogłoszenie, dedykacja, sprawozdanie, elem. rozprawki.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone;
- zna i określa części zdania pojedynczego;
- potrafi rozpoznać imiesłowy po wypowiedzeniu;
- odmienia rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;
- zna budowę słotwórczą prostych wyrazów;
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz-ż, ch-h, ó-u, wielka i mała litera*);
- **ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.**

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu literackiego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopcję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, apostrofa;
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyrazy pokrewne, synonim;
- umie wskazać cechy gatunkowe: przypowieści, noweli, powieści, komedii, trenu;
- redaguje formy wypowiedzi: list, opis, wypracowanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, opisu sytuacji, charakterystykę (w tym charakterystykę porównawczą), opowiadanie, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, sprawozdanie, rozprawka, dedykacja.

Kształcenia językowe:

- rozpoznaje zdania pojedyncze i złożone oraz zdania złożone współrzędnie i podrzędnie;

- zna rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych i ich wykresy;
- dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania pojedynczego;
- zna imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe i potrafi je wskazać w tekście;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia słowotwórcze: wyraz podstawowy, pokrewny, format, podstawa słowotwórcza, próbuje dokonać analizy słowotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia rz- ż, ó-u, ch-h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy) i interpunkcyjne.

DOBRY

Kształcenia literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- określa temat utworu, wyodrębnia fazy akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony, odróżnia fikcję literacką od prawdy historycznej, świat fantastyczny od realistycznego;
- potrafi wskazać wartości uniwersalne omawianych dzieł, dokonać uogólnień, wnioskować na podstawie przeczytanego tekstu;
- umie wskazać cechy gatunkowe: przypowieści, noweli, powieści, komedii, trenu, hymnu, pieśni, pamiętnika;
- zna i analizuje środki artystyczne: epitety, porównania, przenośnię (animizację, personifikację), onomatopoeję, powtórzenie, wyliczenie, apostrofę, alegorię, pytanie retoryczne, wykrzyknienie;
- zna i posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, związek frazeologiczny, teza, argument, fakt, opinia, archaizm, neologizm;
- omawia budowę wiersza, rozpoznaje układ rymów,
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi : list, opis, opis przeżyć wewnętrznych, opis sytuacji, charakterystykę, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, sprawozdanie, notatkę, pamiętnik, rozprawkę.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie;
- nazywa rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wykonuje ich wykresy, stosuje zasady interpunkcyjne w zdaniu złożonym;
- dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego;
- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście, potrafi je tworzyć , zna zasady odmiany, wskazuje imiesłowowy równoważnik zdania;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia słowotwórcze: wyraz podstawowy, pokrewny, formant, podstawa słowotwórcza, oboczności w podstawie słowotwórczej, dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna rodzaje i odmianę skrótowców;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje zasady ortograficzne (pisownia rz, ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy) i interpunkcyjne;

- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- umie wskazać cechy gatunkowe: powieści, noweli, przypowieści, komedii, trenu, tragedii, hymnu, pieśni, pamiętnika, dziennika;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, anafora, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, archaizm, frazeologizm, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura;
- omawia budowę wiersza, rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, biały, sylabiczny;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: list, opis (krajobrazu, przeżyć wewnętrznych, sytuacji), charakterystykę, charakterystykę porównawczą, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, sprawozdanie-recenzję, notatkę dedykację, rozprawkę;
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu;

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzi: zdanie i równoważniki zdań, zdania pojedyncze i złożone oraz wykonuje ich wykresy i stosuje zasady interpunkcyjne w wypowiedzeniu złożonym i pojedynczym;
- dokonuje zbioru logicznego i gramatycznego zdania pojedynczego;
- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście, potrafi je tworzyć, odmienia imiesłowy przymiotnikowe, wskazuje i tworzy imiesłowe równoważniki zdań, dokonuje przekształceń konstrukcji składniowych;
- dokonuje analizy słotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna rodzaje i odmianę skrótowców;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownie rz- ż, u-ó, ch-h, mała i wielka litera, *nie* z różnymi częściami mowy) i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową w 100 % lub wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem, bierze udział w konkursach szkolnych, pozaszkolnych czy przedmiotowych, odnosząc sukcesy.

KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE III

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie opanował podstawy programowej (co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy). Ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych, wykazując lekceważący stosunek do przedmiotu).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając w logiczny sposób na pytania o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu literackiego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopieję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie;
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: list, opis, wypracowanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, charakterystykę, opowiadanie, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie; sprawozdanie, elementy rozprawki, przemówienie, podanie, życiorys.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, zdanie złożone współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie złożone;
- próbuje dokonać analizy gramatycznej i logicznej wypowiedzeń;
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- dokonuje podziału wyrazu na litery, głoski, sylaby;
- **ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.**

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;

- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe i gatunkowe, wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu literackiego z autorem;
- próbuje wskazać cechy większości gatunków literackich;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopcję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, apostrofę;
- zna i posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, związek frazeologiczny, teza, hipoteza, argument, fakt, opinia, archaizm, neologizm;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis, opis przeżyć wewnętrznych, opis sytuacji, charakterystykę, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, sprawozdanie, list oficjalny, motywacyjny, otwarty, notatkę, pamiętnik, podanie, życiorys, CV, rozprawkę, przemówienie, dedykację; rozpoznaje wywiad.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie złożone;
- nazywa rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wykonuje ich wykresy, stosuje zasady interpunkcyjne w zdaniu złożonym;
- próbuje analizować wypowiedzenie wielokrotnie złożone;
- zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde - miękkie;
- nazywa i analizuje procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna różnice między wymową a pisownią i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim.

DOBRY

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, z uwzględnieniem cech rodzajowych i gatunkowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie próbuje określać dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, anafora, personifikacja, onomatopcja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, antonim, gwara, slogan, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra;

- wskazuje cechy utworów literackich;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny, biały;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje) charakterystykę, charakterystykę porównawczą, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, sprawozdanie, recenzję, list oficjalny, motywacyjny, przemówienie, notatkę, dedykację, rozprawkę, życiorys, CV, podanie; rozpoznaje wywiad, reportaż;
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde - miękkie;
- nazywa i analizuje procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna różnice między wymową a pisownią i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, z uwzględnieniem cech rodzajowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- poprawnie wskazuje cechy gatunków literackich;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, anafora, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, watek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra, parafraza, dygresja, homonim, antonim, gwara, slogan, dialektyzm, peryfraza;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny, wiersz biały, średniówka;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje) charakterystykę, charakterystykę porównawczą, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie,

plan wydarzeń, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, sprawozdanie, przemówienie, recenzję, list oficjalny, otwarty, motywacyjny, notatkę, dedykację, rozprawkę, CV, wywiad, notkę encyklopedyczną; rozpoznaje artykuł prasowy, wywiad, reportaż;

- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu, dokonuje stylizacji i parafrazy tekstu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- tworzy i odmienia nazwy miejscowe i własne;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde - miękkie;
- nazywa i analizuje procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna różnice między wymową a pisownią i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową w 100 % lub wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem, bierze udział w konkursach szkolnych, pozaszkolnych czy przedmiotowych, odnosząc sukcesy.

4. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH ZE WZGLĘDU NA ORZECZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ O SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCIACH W UCZENIU SIĘ (dysleksja, dysgrafia, dysortografia):

W pracy z uczniem *DYSLEKTYCZNYM*:

1. Nie wymaga się czytania głośnego, indywidualnego w obecności całej klasy – uczeń dyslektyczny czyta głośno wobec innych uczniów tylko taki tekst, który uprzednio nauczyciel polecił mu do opracowania w domu.
2. Nie przyspiesza się tempa czytania i pisania, nie wymaga się czytania na czas – uczeń z fragmentarycznymi zaburzeniami rozwojowymi potrzebuje więcej czasu na analizę i syntezę czytanego i pisanego tekstu, powinno więc tę czynność wykonywać powoli.
3. Nie przeciąża się ucznia większą ilością czytania i pisania. W przypadku czytania należy wyznaczyć fragment tekstu do czytania głośnego, natomiast z treścią uczeń może się zaznajomić przy pomocy czytania cichego.
4. Nie zwiększa się napięcie emocjonalnych ucznia surowo stawianymi pytaniami, wywoływaniem do tablicy – uczeń raczej odpowiada w ławce (mobilizując do wysiłku nie trzeba posługiwać się elementami konkurencji, wzorami innych, lepszych uczniów, którym uczeń dyslektyczny nie jest w stanie dorównać).

5. Ocena z języka polskiego jest oceną ogólną, na którą składają się wszystkie przejawy sprawności i umiejętności, możliwe do zaobserwowania w ramach tego przedmiotu (np. rozwój poziomu logicznego myślenia, wnioskowania, abstrahowania, uogólniania, co może być przedstawione w postaci różnorodnych wypowiedzi, relacji słownych) z wykluczeniem jednak oceny z czytania; w pracach klasowych stosuje się zasady oceniania uczniów dyslektycznych.
6. Wprowadza się zachętę, pochwałę oraz organizowanie sytuacji zapewniających uczniowi choćby niewielkie sukcesy, np. umożliwienie wykazania się co jakiś czas dobrym przygotowaniem pracy domowej.

Warunkiem możliwości stosowania odrębnych kryteriów w zakresie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej jest udokumentowanie dysfunkcji opinią z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Reguły dotyczące stosowania kryterium poprawności ortograficznej podczas oceniania prac uczniów posiadających opinię stwierdzającą *DYSORTOGRAFIE* oraz tabela przedstawiająca stosowanie tych reguł w praktyce:

1. Błędy typowo ortograficzne:

- u - ó, ż - rz, h - ch,
- zmiękczenia (np. słonice zam. słońce, ćóca zam. ciocia, słoni zam. słoń),
- utrata dźwięczności lub udźwięcznienie (kóska zam. kózka, proźba zam. prośba).

Jeżeli mylenie liter nie jest łamaniem zasady ortograficznej, traktowane jest jako błąd graficzny.

2. Do błędów graficznych w pracach uczniów dyslektycznych zalicza się:

- dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów,
- mylenie liter:
 - o podobnym kształcie (a - o, l - ł - t, n - r, m - n, u - w, e - ę, a - ą, i - j),
 - dużych i małych,
 - rzadziej używanych (h - H, f - F, L - F),
 - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (b - p, d - t, w - f, g - k, dz - c, sz - s, i - y, ę - em - en, ą - om, ś - ź, ć - dź),
 - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (p - b, d - b) lub poziomej (m - w, n - u, b - p, d - g, p - g),
- ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym:
 - oznaczania miękkości nad literami,
 - kropek (dź, ź, i, j),
 - „ogonków” przy literach ą lub ę i kreski (wężyka) przy literach ó, t lub ł,
- błędy dotyczące podziału wyrazu lub całego zdania.

Przykład błędu	Typ błędu/wyjaśnienie	Oznaczenie błędu w pracy ucznia bez dysfunkcji	Oznaczenie błędu w pracy ucznia z dysfunkcją

Męszczyzna miał żonę...	złamanie reguły – mężczyzna bo męski	ort.	ort.
W głębi ciemnej śeni...	błędna pisownia zmiękczenia („i” niezgłoskotwórcze)	ort.	ort.
Ten czyn świadczy...	ubezdźwięcznienie – świadczy bo świadek	ort.	ort.
Ludzie na pewno wzroszą się...	błąd nie wynika z nieprzestrzegania zasad pisowni	ort.	graf.
Została przedstawiona metaformoza...	przestawienie liter	graf.	graf.
Byli szanowani wśród współczesnej szlachty...	opuszczenie litery	graf.	graf.
Można kochać swoją małą planete...	*pisownia ę w wygłosie* Mylenie liter e - ę	ort.	graf.
Mały książę nie klóci się...	pisownia nazw własnych	ort.	graf.
BoHater wahał się...	- pisownia małej i wielkiej litery - pisownia liter rzadko używanych	ort., ort.	graf., graf.
Choć nie jest ztond...	- błąd polegający na udźwięcznieniu, które nie wynika z naruszenia zasad - pisownia głosek zbliżonych fonetycznie	ort., ort.	graf., graf.
Co kolwiekby nie zrobiła...	Łączna i rozłączna pisownia różnych części mowy (zaimek nieokreślony, partykuła)	ort., ort.	graf., graf.

5. Kontrakt z uczniami

Marta Brzuchacz, Barbara Niżnik:

W KAŻDYM PÓŁROCZU OCENIE PODLEGAJĄ NASTĘPUJĄCE FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ:

1. Wypowiedzi pisemne:

- prace klasowe
- sprawdziany gramatyczne
- dyktanda
- prace domowe

2.Wypowiedzi ustne:

- odpowiedź dłuższa kilkudzaniowa (treści literackie i językowe)

- kartkówki (traktowane jako odpowiedzi ustne)
- kultura żywego słowa (recytacja, scenki, dramy, prezentacje teatralne)

3. Aktywność, inwencja twórcza ucznia.

4. Formy dodatkowe (prace nadobowiązkowe)

- Projekty
- udział w konkursach polonistycznych, artystycznych
- udział w zajęciach pozalekcyjnych
- prezentacje/referaty.

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW:

- Prace klasowe, sprawdziany i prace ortograficzne są obowiązkowe. W razie absencji uczniów musi napisać je w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły (konkretny termin i miejsce ustala nauczyciel).
- Wypowiedzi pisemne są zapowiadane co najmniej tydzień przed ich terminem (nie dotyczy to dyktand).
- Prace pisemne są sprawdzane i oddawane w ciągu dwóch tygodni, natomiast ocena kartkówki przekazywana jest na najbliższych zajęciach edukacyjnych.
- W razie choroby lub wypadków losowych uczeń ma prawo poprawiać oceny niedostateczne z wypowiedzi pisemnej. Poprawa jest dobrowolna – sam uczeń zgłasza chęć poprawy w ciągu tygodnia od daty oddania prac, a nauczyciel wyznacza termin. Poprawa może odbywać się w formie pisemnej lub ustnej. Ustnie również może poprawiać ten uczeń, który zgodnie z orzeczeniem PPP wymaga indywidualnego podejścia lub pomocy nauczyciela.
- Kartkówki traktowane są jako odpowiedź ustna, organizowane są bez zapowiedzi i nie podlegają poprawie. Obejmują materiał z 3 – 5 zajęć edukacyjnych.
- Nie ocenia się ucznia po dłuższej (więcej niż 3 dni) usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Uczeń dostaje określony czas na nadrobienie zaległego materiału.
- Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek (także zadań domowych) za czas swojej nieobecności jak najszybciej po powrocie do szkoły (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte).
- Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do zajęć 2 razy w półroczu. Nie dotyczy to wypowiedzi pisemnych (zapowiadanych wcześniej), długoterminowych prac domowych oraz recytacji, lekcji powtórzeniowych. Po wykorzystaniu Prawa uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie i brak zadania – ocenę niedostateczną.
- Za twórczy i aktywny udział w zajęciach edukacyjnych uczeń może otrzymać plusa. Pięć plusów daje ocenę bardzo dobrą. Za zachowania przeciwne dostaje -. Trzy minusy dają ocenę niedostateczną.
- Zeszyt przedmiotowy jest obowiązkowy; przy jego ocenie bierze się pod uwagę: kompletność notatek i estetykę prowadzenia. Zadania domowe (dłuższe) uczniowie piszą na kartce A4.
- Czynnikiem wpływającym na podniesienie oceny śródrocznej i rocznej jest wykonywanie dodatkowych zadań, szczególnie aktywność na zajęciach edukacyjnych, osiągnięcia w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy.
- Na koniec pierwszego półrocza nie przewiduje się zaliczania materiału.
- Uczeń ma możliwość otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej po spełnieniu warunków określonych przez Statut szkoły i nauczyciela (indywidualnie dla każdego ucznia zgłaszającego chęć podwyższenia oceny.

- Uczeń posiadający opinię PPP jest oceniany zgodnie z zaleceniami.

Zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej:

Ocena śródroczna i roczna jest wystawiana na podstawie ocen cząstkowych. Ocena ta nie jest średnią ocen cząstkowych – najistotniejszy element oceny śródrocznej i rocznej stanowią oceny cząstkowe uzyskane za samodzielne prace realizowane w trakcie zajęć edukacyjnych (np. prace klasowe, sprawdziany, odpowiedzi ustne).

Ważna jest także systematyczność w odrabianiu prac domowych i zaangażowanie ucznia na wszystkich zajęciach edukacyjnych, a nie tylko na zajęciach bezpośrednio poprzedzających wystawianie ocen.

Zasady informowania o wymaganiach i postępach w nauce:

-Na początku każdego roku szkolnego uczeń jest zapoznawany ze szczegółowymi wymaganiami na poszczególne oceny, z kryteriami oceny poszczególnych form aktywności, ponadto informacje te znajdują się na gazetce klasowej.

-Rodzic jest zapoznawany z tymi dokumentami na pierwszym zebraniu klasowym.

-Wszystkie oceny są jawne i podawane uczniom na bieżąco, a rodzicom podczas zebrań, dyżurów i wywiadówek.

-Nauczyciel przekazuje uczniowi komentarz do każdej wystawionej oceny.

-Z wynikami prac pisemnych uczeń zapoznaje się na lekcji, a rodzice tylko w kontaktach indywidualnych (zebrania, wywiadówki, dyżury) lub po uprzednim umówieniu się z nauczycielem.

W razie zastrzeżeń rodziców (opiekunów prawnych) do oceny rocznej obowiązuje procedura określona przez Statut szkoły.

Odwołanie od oceny nie powoduje, że ta ocena jest ustalana administracyjnie.

System motywacyjny i naprawczy:

-Uczeń mający trudności w nauce ma możliwość uzupełnienia i wyrównania braków poprzez pomoc nauczyciela przedmiotu , pomoc koleżeńską, uczestnictwo w dodatkowych zajęciach (zespół dydaktyczno-wyrównawczy).

Ocenianie testów, sprawdzianów, prac pisemnych(ogólnie) i wymagających pisanie w określonej formie. Ocena odpowiedzi ustnej:

1. **Testy i sprawdziany** są punktowane według oddzielnego schematu, w zależności od złożoności zagadnienia.

Ilość i częstotliwość pomiarów jest zależna od poziomu i możliwości intelektualnych klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

2. Klucz znaków oznaczających błędy:

Zn.?- niezrozumiałość treści, nieczytelne pismo

rzech.- błąd rzeczowy

jęz.- błąd gramatyczny, leksykalny, frazeologiczny, stylistyczny

ort.- błąd ortograficzny

i.- błąd interpunkcyjny

V- opuszczenie wyrazu lub liter w wyraz

3. Punktacja dyktand:

0 błędów: cel
1 -2 bł.: bdb
3 – 4 bł.: db
5 – 6 bł. : dst
7 – 8 bł.: dop.
9 bł.: ndst

5 interpunkcyjnych = 1 ort.

4. Ocena prac pisemnych- zwraca się uwagę na:

- Zrozumienie i wyczerpanie tematu.
- Dobór materiału i zakres wiedzy.
- Sposób prezentacji.
- Kompozycję.
- Poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.

5. Ocena prac pisemnych wymagających pisania w określonej formie wypowiedzi (opis, opowiadanie, sprawozdanie, charakterystyka, recenzja, rozprawka, list itp.):

- Zgodność z zasadami i schematem redagowania danej formy.
- Zgodność z tematem.
- Zakres wiedzy, dobór materiału.
- Sposób prezentacji.
- Poprawność językowa.
- Kompozycja.
- Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

Przy pisemnym wypowiedzianiu się w danej formie uczniowie na bieżąco mają przypominane kryteria oceniania .

Uczniowie z opinią PPP otrzymują łatwiejsze tematy pracy. Są dostosowane do ich indywidualnych możliwości.

6. Ocena odpowiedzi ustnej:

- Zgodność z tematem.
- Zawartość rzeczowa.
- Wyczerpanie tematu.
- Posługiwanie się zwrotami, pojęciami i terminami polonistycznymi.
- Poprawność językowa wypowiedzi.

7. Ocenianie uczniów posiadających opinię PPP o specyficznych trudnościach w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dysortografia):

Na ocenę z języka polskiego składają się wszystkie przejawy sprawności i umiejętności możliwe do zaobserwowania w ramach tego przedmiotu (np. rozwój poziomu logicznego myślenia, wnioskowania, abstrahowania, uogólniania, co może być przedstawione w postaci

różnorodnych wypowiedzi, relacji słownych) z wykluczeniem oceny z czytania. Dyktanda i prace klasowe ocenia się zgodnie z zasadami oceny uczniów dyslektycznych.

Wszelkie kwestie nieregulowane Przedmiotowym Systemem Oceniania rozstrzyga nauczyciel.

Kontrakt z uczniami

Izabela Olejarz, Halina Kamińska

Spis treści:

- I. Kontrakt z uczniami.
- II. Narzędzia pomiaru.
- III. Kryteria poszczególnych form aktywności:
 - A. Ocena prac pisemnych, które wymagają pisania w określonej formie wypowiedzi, np.: rozprawka, sprawozdanie, list, charakterystyka itp.
 - B. Ocena pozostałych prac pisemnych.
 - C. Ocena dyktand.
 - D. Ocena odpowiedzi ustnej.
 - E. Ocena za zeszyt przedmiotowy.
 - F. Ocenianie innych form aktywności ucznia
 1. Aktywność polonistyczna poza lekcjami języka polskiego.
 2. Aktywność polonistyczna na lekcjach języka polskiego.
 - G. Ocena uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o obniżeniu wymagań programowych.
- IV. Kryteria oceny semestralnej i rocznej.
- V. Informacja zwrotna.

I. Kontrakt z uczniami:

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Ocenie podlegają wszystkie wymienione niżej formy aktywności ucznia.
3. Każdy uczeń powinien w czasie semestru otrzymać minimum 5 ocen.
4. Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową, sprawdzian, test czy kartkówkę, piszę ją w ustalonym przez nauczyciela terminie lub odpowiada ustnie z zakresu danego materiału.
5. Uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej czy sprawdzianu w ciągu dwóch tygodni od dnia oddania sprawdzonych prac.
6. Przy poprawianiu oceny czy pisaniu w drugim terminie kryteria ocen nie zmieniają się, a otrzymana ocena jest wpisana do dziennika.
7. Sprawdziany obejmują większą partię materiału i trwają od 30 do 45 minut. Są zapowiedziane wcześniej i wpisane przez nauczyciela ołówkiem do dziennika.
8. Sprawdzian czy pracę klasowa można jeden raz poprawić.
9. Kartkówka obejmuje swoim zakresem mniejszą partię materiału niż sprawdzian i trwa około 20 minut.
10. Nie ocenia się uczniów do trzech dni po dłuższej niż dwudniowa usprawiedliwiona nieobecność w szkole. Uczeń po powrocie do szkoły nadrabia zaległości, uzupełniając zapisy w zeszycie i opanowując przerobiony materiał.
11. Czas przeznaczony na nadrobienie braków programowych jest uzależniony od długości nieobecności ucznia i jest ustalony przez nauczyciela w porozumieniu z uczniem.

12. Jeden lub dwa dni nieobecności w szkole nie zwalniają ucznia z bycia przygotowanym na najbliższą lekcję, na której jest obecny.
13. Nie ocenia się ucznia znajdującego się w trudnej sytuacji losowej.
14. Uczeń może być nieklasyfikowany, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia przekraczającej 50 % lekcji.
15. Dla uczniów, o których mowa w p. 14, przeprowadza się egzamin klasyfikacyjny.
16. Uczeń ma prawo dwukrotnie w ciągu półroczu zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, które jest odnotowane w dzienniku lekcyjnym.
17. Powyższy punkt nie dotyczy lekcji, na której ma się odbyć wcześniej ustalony sprawdzian, test, dyktando, praca klasowa czy kartkówka.
18. Nieprzygotowanie do zajęć uczeń zgłasza na samym początku lekcji.
19. Z powodu braku podręcznika, zeszytu (gdy nie było pisemnego zadania domowego), potrzebnych materiałów, linijki czy ołówka uczeń może zgłosić się „na minusa” stanowiącego 1/5 oceny z aktywności – w przypadku, gdy wykorzystał już oba nieprzygotowania lub „oszczędza” „n”.
20. Uczeń posiadający opinię czy orzeczenie z poradni psychologiczno – pedagogicznej oceniany jest zgodnie z zaleceniami poradni.

II. Narzędzia pomiaru:

Narzędzia pomiaru - formy aktywności	Częstotliwość w roku szkolnym
Prace klasowe	2
Sprawdziany	5 – 10
Kartkówki	5 – 10
Dyktanda	2
Odpowiedzi ustne	ok. 4
Prace domowe z narzuconą formą wypowiedzi	10 – 15
Prace domowe o formie dowolnej	10 – 15
Aktywność poza lekcjami j. pol. (m. in. konkursy)	indywidualnie
Aktywność na lekcjach j. pol., przygotowanie do lekcji	indywidualnie
Recytacja wiersza	1-2
Inne, np. zeszyt przedmiotowy, referat itp.	indywidualnie

III. Kryteria oceny poszczególnych form aktywności:

A. Ocena prac pisemnych, które wymagają pisania w określonej formie wypowiedzi, np. rozprawka, sprawozdanie, list, recenzja, opis, itp.

zgodność z zasadami i schematem redagowania danej formy wypowiedzi
zgodność z tematem
wyczerpanie tematu
zakres wiedzy i dobór materiału
sposób prezentacji (spójność tekstu, dobór środków językowych)
poprawność ortograficzna i interpunkcyjna
poprawność stylistyczna

estetyka (akapity, staranne pismo, marginesy itp.)
--

Uczeń posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o dostosowaniu wymagań programowych otrzymuje łatwiejszy temat pracy, który będzie w stanie zredagować, dostosowany do jego indywidualnych możliwości i uwzględniający trudności, które posiada. Kryteria oceniania pozostają takie same jak dla pozostałych uczniów.

B. Ocena pozostałych prac pisemnych:

zrozumienie i wyczerpanie tematu
zakres wiedzy, dobór materiału
sposób prezentacji
ortografia, interpunkcja,
poprawność językowa
estetyka pracy (kompozycja, akapity, czytelne pismo itp.)

C. Ocena dyktand:

Kryteria oceny są uzależnione od długości i trudności dyktowanego tekstu. Uczeń z dyktanda może otrzymać ocenę celującą, gdy popełnił jeden błąd lub napisał bezbłędną pracę.

- Za w/w błąd uważa się błąd ortograficzny.

- 4 bł. interpunkcyjne = 1 bł. ort.

- 2 tzw. luki, czyli opuszczenia jakichkolwiek wyrazów = 1 bł. ort.

W klasie I pisze się dyktando ortograficzne, a w kl. II i III – dyktando ortograficzno-interpunkcyjne. Ocenę z dyktanda można poprawić, odpowiadając ustnie z zasad pisowni polskiej znanych uczniowi w danej klasie..

U osób posiadających opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o dysortografii bierze się pod uwagę tylko te błędy, których uczeń mógł uniknąć (a je popełnił), stosując w praktyce wiedzę teoretyczną dotyczącą zasad pisowni polskiej – w praktyce są to wyrazy z u, ó, rz, ż, h, ch oraz wielka litera na początku zdania. Uczniowi z dysortografią nie bierze się zaś pod uwagę błędów związanych z łączną/rozdzielną pisownią wyrazów; wielką/małą literą; ę-ą, em, en om, on i inne.

Uczniom w/w bierze się w niewielkim stopniu pod uwagę błędy ortograficzne popełnione w pozostałych pracach pisemnych, tj. pracach klasowych, testach, zadaniach domowych, w zeszycie itp. Szczegółowy opis typologii błędów znajduje się przy opisie wymagań edukacyjnych.

D. Ocena odpowiedzi ustnej:

Punktuje się:

- zawartość rzeczową,

- wyczerpanie tematu,

- używanie języka zawierającego polonistyczne pojęcia i terminy,

- poprawność językową wypowiedzi.

Od uczniów o obniżonej sprawności intelektualnej, z zaburzeniami rozwojowymi, wymagane są wybrane zagadnienia określone poziomem koniecznym.

E. Ocena za zeszyt przedmiotowy:

Bierze się pod uwagę:

- kompletność zapisów lekcyjnych; brak 3 lekcji dyskwalifikuje zeszyt i jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej,
- kompletność zadań domowych (zasady oceniania jak wyżej),
- poprawność ortograficzną,
- kompletność dat i numerów lekcji,
- estetykę (czystość zeszytu, staranne pismo, brak skreśleń, przejrzyste zapisy, marginesy itp.)

F. Ocenianie innych form aktywności ucznia:

A. Aktywność polonistyczna poza lekcjami języka polskiego.

Udział i bardzo dobre wyniki w konkursach polonistycznych

a) konkursy przedmiotowe organizowane przez kuratorium oświaty:

- osiągnięcie tytułu laureata lub finalisty – ocena celująca roczna (bez względu na posiadane oceny),
- awans do III etapu (wojewódzkiego) – ocena celująca na półrocze i (lub) koniec roku szk. (w zależności od posiadanych ocen),
- awans do II etapu (rejonowego) – dwie oceny celujące (jak za test),
- wyniki na poziomie wyższym niż przeciętne – częściowa ocena celująca (jak za test),

- za sam udział w konkursie oceny się nie przyznaje,

- uczeń otrzymuje punkty dodatnie z zachowania wpisywane do zeszytu pochwał i uwag – zgodnie z kryteriami oceny zachowania,

b) szkolne konkursy polonistyczne lub konkursy pozaszkolne organizowane przez różne instytucje:

- I - III miejsce: ocena celująca jak za test (za każdy etap, jeśli konkurs jest wieloetapowy)

- IV – V miejsce: ocena bardzo dobra – w randze testu,,

- za udział w konkursie ocen nie przyznaje się,

- uczeń otrzymuje punkty dodatnie z zachowania wpisywane do zeszytu pochwał i uwag – zgodnie z kryteriami oceny zachowania.

B. Aktywność polonistyczna na lekcjach języka polskiego.

W jej skład wchodzi: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie prawidłowych odpowiedzi, twórczość, kreatywność i zaangażowanie na lekcji, samodzielność w dochodzeniu do wniosków, syntez, stawianie problemowych pytań, otwartość na uwagi i sugestie nauczyciela i na ich podstawie – podnoszenie jakości swej pracy.

Za powyższe przejawy aktywności uczeń otrzymuje „+”.

Za zachowania przeciwne do w/w, a szczególnie za brak przygotowania się do lekcji (np. brak orientacji w podstawowych wiadomościach z ostatnich kilku lekcji, brak zeszytu, podręcznika, ołówka, linijki, potrzebnych materiałów itp.), uczeń może otrzymać „-”.

Pięć znaków tworzy ocenę z aktywności – wg następującej skali:

5 „+” = bdb

4 „+” i 1 „-” = db

3 „+” i 2 „-” = dst

2 „+” i 3 „-” = dop

1 „+” i 4 „-” = ndst.

0 „+” i 5 „-” = ndst.

10 „+” = cel.

Jeżeli w trakcie „zbierania” przez ucznia 10 „+” otrzyma on „-”, nauczyciel wpisuje mu ocenę bdb.

G. Ocena uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o obniżeniu wymagań programowych.

Oceniając ucznia posiadającego opinię (orzeczenie, informację) poradni, nauczyciel

uwzględnia m. in. takie trudności ucznia, jak:

- wolne tempo czytania
- niski poziom rozumienia czytanego tekstu
- niskie możliwości poznawcze
- niski poziom zdolności zdobywania, organizowania i wykorzystywania wiedzy, planowania, przewidywania, syntetyzowania
- ubogie myślenie logiczne przyczynowo-skutkowe

Nauczyciel, uwzględniając specyficzne trudności ucznia w nauce, oferuje ułatwienia i pomoc w postaci (w zależności od potrzeb):

- udziału w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych,
- zaliczania pewnych partii materiału etapami,
- stosowania w trakcie odpytywania podpowiedzi słownych czy graficznych,
- wydłużenia czasu przeznaczonego na prace pisemne,
- tam, gdzie jest to możliwe, zamiany formy oceniania z pisemnej na ustną lub odwrotnie,
- przygotowywania innych, prostszych poleceń i prac domowych,
- sprawdzania wiadomości tylko w obecności nauczyciela (dotyczy to ucznia mającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim) – jeśli jest takie wyraźne wskazanie poradni.

IV. Kryteria oceny śródrocznej i rocznej:

1. O przewidywanej ocenie półrocznej / rocznej nauczyciel informuje ucznia najpóźniej na dwa tygodnie przed klasyfikacją, uzasadniając ją. Uczniowie i ich rodzice mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia odnośnie wystawionej oceny.
2. O przewidywanym dla ucznia śródrocznym / końcoworocznym stopniu niedostatecznym nauczyciel informuje ustnie ucznia, a wychowawca jego rodziców, na miesiąc przed śródrocznym / końcoworocznym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.
3. Ustalona klasyfikacyjna ocena niedostateczna może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego.
4. Do oceny śródrocznej i rocznej bierze się pod uwagę każdą ocenę z:
 - a. pracy klasowej
 - b. testu
 - c. sprawdzianu
 - d. kartkówki
 - e. dyktanda
 - f. odpowiedzi ustnej
 - g. pracy domowej o określonej formie wypowiedzi
 - h. prostej pracy domowej
 - i. referatu

- j. recytacji wiersza
 - k. pracy domowej o dowolnej formie wypowiedzi
 - l. aktywności poza lekcjami języka polskiego
 - m. aktywności na lekcjach języka polskiego
 - n. zeszytu przedmiotowego, posiadania lub nie - podręcznika
5. Do oceny śródrocznej / rocznej bierze się pod uwagę:
 - a. każdą ocenę z pracy klasowej, testu, sprawdzianu, konkursu - wszystkie te oceny sumuje się i mnoży przez 3 (ozn. S_1)
 - b. każdą ocenę z kartkówki, odpowiedzi ustnych, dyktand, prac domowych w określonej formie wypowiedzi, aktywności, referatu, recytacji - wszystkie te oceny sumuje się i mnoży przez 2 (ozn. S_2)
 - c. każdą ocenę z prac domowych w formie dowolnej, z zeszytu przedmiotowego - wszystkie te oceny sumuje się (ozn. S_3)
 6. Oblicza się sumę $S_1 + S_2 + S_3$ (ozn. S)
 7. Sumę S dzieli się przez liczbę n , gdzie $n = n_1 + n_2 + n_3$
 - n_1 - to liczba ocen z punktu 5a razy 3
 - n_2 - to liczba ocen z punktu 5b razy 2
 - n_3 - to liczba ocen z punktu 5c.
 8. Każdemu ilorazowi S/n przyporządkowana jest ocena śródroczna / roczna zgodnie z poniższą tabelą z zastrzeżeniem punktu 9.

S/n	Ocena śródroczna /roczna
0 - 1,49	Niedostateczny*
1,50 – 2,49	Dopuszczający
2,50 – 3,49	Dostateczny
3,5 – 4,49	Dobry
4,5 – 5,49	Bardzo dobry
5,50 – 6,0	Celujący**

9. *Uczeń, który z drugiego półrocza otrzyma iloraz S/n większy lub równy np. 1,50, a za pierwsze półrocze otrzymał ocenę niedostateczną, otrzymuje ocenę dopuszczającą bez względu na iloraz S/n za cały rok.
10. **Uczeń może także otrzymać ocenę celującą na półrocze lub koniec roku szkolnego wtedy, jeżeli wykazuje się aktywnością poza lekcjami j. polskiego, tj. bierze udział w pozaszkolnych i szkolnych konkursach polonistycznych, w widowiskach artystycznych itp., odnosi sukcesy. Ponadto iloraz S/n jest większy od 5,0.
11. Uczeń może ubiegać się o ocenę wyższą niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna. Nauczyciel informuje wówczas ucznia, które oceny musi poprawić i na jaki stopień, by średnia „ważona” odzwierciedlała tę wyższą ocenę – o której mowa w p. IV. 8.

V. Informacja zwrotna

A. Nauczyciel - uczeń

1. Nauczyciel przekazuje uczniowi komentarz do każdej wystawionej oceny.
2. Uczeń ma możliwość otrzymania dodatkowych wyjaśnień i uzasadnień do wystawionej oceny.

3. Nauczyciel pomaga w samodzielnym planowaniu rozwoju ucznia, motywuje go do dalszej pracy.
4. Oceny wpisywane są do dziennika lekcyjnego.
5. Wobec ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej dotyczącej dostosowania wymagań programowych lub informującą o specyficznych trudnościach w uczeniu się czy deficytach rozwojowych / umysłowych, stosuje się obniżone wymagania edukacyjne, szczegółowo ujęte w załączniku.
6. *Na początku każdego roku szkolnego uczeń jest zapoznawany ze szczegółowymi wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny w formie ustnej przez nauczyciela - na pierwszych zajęciach lekcyjnych oraz poprzez informację pisemną wywieszoną przez cały rok szkolny na gazetce ściennej w klasopracowni języka polskiego oraz dostępną do wglądu dla ucznia w formie segregatora w koszułkach znajdującego się u nauczyciela.*

B. Nauczyciel - rodzice

Podczas wywiadówek, indywidualnych konsultacji i rozmów nauczyciel:

1. Przekazuje rodzicom informacje o aktualnych postępach ucznia w nauce.
2. Dostarcza rodzicom informacji o trudnościach i uzdolnieniach ucznia.
3. Przekazuje wskazówki do pracy z uczniem.
4. Rodzice są zobowiązani do podpisywania ocen z prac klasowych, sprawdzianów, testów i prac domowych, jeśli prosi o to nauczyciel.
7. *Na początku roku szkolnego rodzic jest ogólnie zapoznawany z wymaganiami edukacyjnymi na pierwszym zebraniu klasowym przez wychowawcę klasy, do której uczęszcza jego dziecko, zaś PSO jest dostępne na stronie internetowej szkoły.*

C. Nauczyciel – wychowawca klasy

1. Nauczyciel wpisuje oceny do dziennika.
2. Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o aktualnych osiągnięciach i zachowaniu uczniów, a także o trudnościach danych uczniów w nauce.